
OBSAH

PŘEDMLUVA	9
1 EKONOMICKÝ SYSTÉM	11
2 EKONOMIE – PODSTATA, ČLENĚNÍ	14
2.1 Podstata ekonomie	14
2.2 Ekonomické subjekty – sektory	15
2.3 Členění ekonomie. Mikroekonomie a makroekonomie	18
3 PRVKY EKONOMICKÝCH SYSTÉMŮ	21
3.1 Význam a vývoj ekonomický ekonomických subjektů v ČR	21
3.2 Statky	27
3.3 Výrobní faktory	28
3.4 Koloběh důchodů a statků	31
3.5 Ekonomika	31
3.6 Základní ekonomická otázka	32
3.7 Vzácnost	32
3.8 Volba	33
3.9 Náklady příležitosti	33
4 HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ	34
4.1 Definice hranice produkčních možností	34
4.2 Posuny hranice produkčních možností	37
5 TRH A TRŽNÍ MECHANISMUS	39
5.1 Tržní poptávka po statku	40
5.1.1 Vymezení pojmu	40
5.1.2 Důchodový a substituční efekt	42
5.1.3 Determinanty poptávky	43
5.1.4 Lineární funkce poptávky	47
5.1.5 Elasticita poptávky	49
5.2 Nabídka statku	57
5.2.1 Vymezení pojmu	57
5.2.2 Determinanty nabídky	59
5.2.3 Elasticita nabídky	61
5.2.4 Tržní poptávka a tržní nabídka	63
5.3 Tržní rovnováha na trhu jednoho statku	64
5.3.1 Tržní rovnováha	64
5.3.2 Mechanismus utváření tržní rovnováhy	66
5.3.3 Změny v tržní rovnováze vlivem změn determinant poptávky a nabídky	67
5.3.4 Renta spotřebitelů a renta výrobců	73
5.3.5 Pavučinový model utváření tržní rovnováhy	74

---

6 TEORIE UŽITKU SPOTŘEBITELE	78
6.1 Kardinalistická teorie užitku	79
6.2 Ordinalistická teorie	88
6.2.1 Volba mezi dvěma kombinacemi	89
6.2.2 Předpoklady (axiom) pro uplatnění preferencí spotřebitele	89
6.2.3 Užitková funkce	90
6.2.4 Indiferenční křivka	91
6.2.5 Tvary indiferenčních křivek	93
6.3 Mezní míra substituce	99
6.4 Rozpočtové omezení spotřebitele	103
6.5 Optimum spotřebitele	108
6.6 Nulové množství statku	115
6.7 Cenová spotřební křivka	116
6.8 Důchodová spotřební křivka	118
6.9 Engelova křivka	120
6.10 Důchodový a substituční efekt, matematická analýza	121
7 TEORIE FIRMY	127
7.1 Produkční funkce	127
7.1.1 Pojem produkční funkce	127
7.1.2 Formální definice produkční funkce	128
7.1.3 Faktory ovlivňující chování firmy	129
7.1.4 Veličiny určované na základě produkční funkce	130
7.2 Krátkodobá a dlouhodobá produkční funkce	133
7.2.1 Produkční funkce v krátkém období (jeden výrobní faktor)	133
7.2.2 Dlouhodobá produkční funkce	141
7.2.3 Speciální tvary produkčních funkcí	148
7.3 Náklady, výnosy, zisk	150
7.3.1 Náklady	150
7.3.2 Příjmy firmy	158
7.3.3 Zisk	161
7.4 Optimalizace výroby v dlouhém období	166
7.5 Cíle firmy – východiska určení výstupu	170
7.5.1 Maximalizace zisku	170
7.5.2 Alternativní cíle firmy	171
8 TRŽNÍ STRUKTURY	181
8.1 Konkurence, tržní struktury	181
8.1.1 Pojem konkurence a konkurenceschopnost	181
8.1.2 Tržní struktury	182
8.2 Model dokonale konkurenčního trhu	183
8.3 Model monopolistické konkurence	195
8.3.1 Chamberlinův model	202
8.3.2 Prostorový model	204

8.4	Oligopolní konkurence	207
8.4.1	Podmínky existence a tržní chování firem v oligopolní konkurenci	207
8.4.2	Smluvní oligopol	211
8.4.3	Oligopol s dominantní firmou	213
8.4.4	Modely duopolu	215
8.5	Monopol	224
8.5.1	Charakteristika monopolu	224
8.5.2	Maximalizace zisku monopolu	226
8.5.3	Monopolní síla	229
8.5.4	Efektivnost monopolu	230
8.5.5	Regulace monopolu	230
8.5.6	Cenová diskriminace	232
8.5.7	Monopol a monopson	234
8.6	Teorie her	235
8.7	Měření tržní síly (míry koncentrace)	238
8.7.1	Podíl na trhu	238
8.7.2	Koeficient koncentrace n firem	239
8.7.3	Herfindahl-Hirschmanův index (HHI)	240
8.7.4	Měření míry koncentrace antimonopolními úřady	241
8.7.5	Nedostatky měření míry koncentrace	242
9	TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ	244
9.1	Obecný přístup	244
9.1.1	Charakteristika výrobních faktorů	244
9.1.2	Poptávka firmy po výrobních faktorech	245
9.1.3	Tržní nabídka faktoru	252
9.2	Trh práce	261
9.2.1	Základní charakteristika	261
9.2.2	Specifické rysy trhu práce	262
9.2.3	Poptávka na trhu práce	263
9.2.4	Funkce nabídky práce, dva efekty u nabídky práce	265
9.2.5	Rovnováha na trhu práce	267
9.2.6	Vyrovnavání mezního produktu práce	267
9.2.7	Působení odborů a profesionálních komor na trhu práce	268
9.2.8	Mzdová regulace a její dopady v podmírkách dokonale konkurenčního a nedokonale konkurenčního trhu práce	268
9.3	Trh kapitálu	269
9.3.1	Kapitál a jeho členění	269
9.3.2	Investování do kapitálu	272
9.3.3	Výnos z kapitálu	273
9.3.4	Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	274
9.3.5	Metody investičního rozhodování	277

9.4	Trh půdy (fixních faktorů) a ekonomická renta	283
9.4.1	Základní charakteristika fixních faktorů (včetně půdy)	283
9.4.2	Ekonomická renta	284
9.4.3	Politika vyhledávání renty	284
9.4.4	Poptávka po půdě a nabídka půdy	285
9.4.5	Diferenciace pozemkové renty	286
9.4.6	Tržní cena půdy	288
10	TRŽNÍ SELHÁNÍ	289
10.1	Nedokonalá konkurence	289
10.2	Externality	290
10.2.1	Externality a podmínky efektivnosti	290
10.2.2	Záporné externality a efektivnost	292
10.2.3	Kladné externality a neefektivnost	294
10.3	Veřejné statky	294
10.3.1	Veřejné statky a efektivnost	295
10.3.2	Optimální množství veřejného statku	296
	SUMMARY	298
	LITERATURA	300
	O AUTORECH	304
	REJSTŘÍK	305